

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

30 martie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecători

Covalenco Elena

Diaconu Iurie

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Dondușeni din 09 aprilie 2015 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 09 decembrie 2015, declarate de către inculpatele

Bejenari Angela Ion, născută la 10 noiembrie 1969, originară și domiciliată în r-nul Dondușeni s. Plop.

Negreață Margareta Lavrentie, născută la 07 iunie 1941, originară și domiciliată în r-nul Dondușeni s. Plop.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 01.10.2013-09.04.2015
2. instanța de apel: 12.05.2015-09.12.2015
3. instanța de recurs: 17.02.2016-30.03.2016

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Dondușeni din 09 aprilie 2015, au fost recunoscute vinovate și condamnate:

Bejenari Angela Ion în baza:

- art. 42 alin. (3) Cod penal, art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, la amendă, în mărime de 300 unități convenționale, ce constituie echivalentul a 6.000 lei;
- a fost încetat procesul penal în baza art. 310 alin. (1) Cod penal, în legătură cu intervenția termenului de prescripție a tragerii la răspunderea penală.

Negreață Margareta Lavrentie în baza:

- art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, la amendă, în mărime de 250 unități convenționale, ce constituie echivalentul a 5.000 lei.

Acțiunea civilă înaintată de către Bejenari V. a fost admisă în principiu urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. Potrivit sentinței, s-a constatat că în luna mai a anului 2011, data, ora și locul, ne fiind stabilite de către organul de urmărire penală, Bejenari A., acționând în comun acord cu Negreață M. și o altă persoană neidentificată, urmărind scopul dobândirii

ilegale a dreptului asupra casei de locuit cu teren aferent de 0,30 ha, ce aparțineau lui Cugut E., decedată la data de 16 septembrie 2002 și a terenurilor agricole sub nr. cadastrale 3418101004, cu suprafața de 1,5878 ha, nr. 3418101337, cu suprafața de 0,159 ha, nr. 3418102413, cu suprafața de 0,0849 ha, nr. 3418103126, cu suprafața de 0,1025 ha, ce aparțineau lui Cugut P., decedat la data de 06 martie 1997. Astfel, Negreață M. a organizat întocmirea unei recipise din numele decedatei Cugut E. fără data și semnătura ultimei, din care rezultă că aceasta i-a vândut casa de locuit lui Bejenari A. contra sumei de 5.000 lei, totodată organizând și întocmirea altei recipise de către o persoană neidentificată în limba rusă din numele decedatului Cugut P., fără dată, din care rezultă că aceasta i-a vândut terenurile agricole sus menționate lui Bejenari A. contra sumei de 5.000 lei.

Tot ea Bejenari A., în continuarea intențiilor sale criminale, la data de 25 mai 2011 a depus la Judecătoria Dondușeni două cereri privind recunoașterea valabilității vânzării-cumpărării imobililor nominalizate de la Cugut E. și Cugut P., anexând la ele în calitate de probă recipisele întocmite de către Negreață M. și persoana neidentificată, știind cu certitudine că aceste documente oficiale sunt false, iar convențiile menționate în realitate nu au avut loc.

Respectiv Negreață M. în anul 2011, locul, data și ora nefiind stabilită de către organul de urmărire penală, activând în comun acord cu Bejenari A., din intenții de solidaritate eronată cu ultima, urmărind scopul de a înlesni dobândirea ilegală de către Bejenari A., care concubina cu fiul ei și de la care are doi nepoți, a dreptului de proprietate asupra casei de locuit cu teren aferent de 0,30 ha, amplasate în s. Elizavetovca r-nul Dondușeni nr. cadastral 3418112005, care conform datelor registrului bunurilor imobile aparțineau lui Cugut E., decedată la 16 septembrie 2002, știind cu certitudine că ultima nu mai este în viață, a întocmit din numele acesteia pe numele lui Bejenari A. o recipisă în limba română, fără dată, din care reiese că aceasta i-a vândut imobilul sus menționat ultimei contra sumei de 5.000 lei, după ce a transmis recipisa lui Bejenari A.

Ulterior, Bejenari A. a prezentat această recipisă Judecătoriei Dondușeni în calitate de probă, ce a servit temei pentru adoptarea Hotărârii din 27 iunie 2011 pe cauza civilă nr. 2-347/2011, prin care s-a recunoscut valabilă convenția de vânzare-cumpărare a imobilului, încheiată între Bejenari A. și Cugut E., care în realitate nu a avut loc.

3. Împotriva sentinței au declarat apel:

3.1 Inculpata Bejenari A., care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie încetat procesul penal din cauza lipsei componentei infracțiunii.

În motivarea apelului a invocat că:

- Negreață M. nu a negat că a scris recipisa la rugămintea lui Cugut E. în prezența martorilor;
- nici o expertiză nu a confirmat că recipisele sunt scrise de către Bejenari A.;
- prima instanță nu a dat nici o apreciere încalcărilor procedurale comise în cadrul urmăririi penale;

- notarul a confirmat că, Bejenari V. a primit certificatul de moștenitor legal pe depozițiile bănești, având posibilitatea de a accepta întreaga avere a soților Cugut.

3.2 Inculpata Negreață M., care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

În motivarea apelului a invocat argumente similare cu cele invocate de către inculpata Bejenari A.

3.3 Avocatul Fencovschi E. în numele inculpatelor Bejenari A. și Negreață M. care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care acestea să fie achitate de învinuirea adusă.

În motivarea apelului a invocat că:

- potrivit rapoartelor de expertiză grafoscopică nr. 1059/03.01.2013 și nr. 1316/08.04.2013, recipisa din numele lui Cugut P. nu a fost scrisă de către Bejenari A.;

- sentința nu conține motivele de recunoaștere a declarațiilor martorilor acuzării ca fiind veridice, care conțin multiple divergențe, contrar prevederilor art. 101 Cod de procedură penală;

- în acțiunile lui Negreață M. care a scris recipisa din numele și voința decedatei Cugut E., fiind permise prin lege, nu constituie infracțiune, astfel respectivul act juridic întrunește condițiile statuate în cartea I, titlul III, capitolul II al Codului civil.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 09 decembrie 2015, a fost respins apelul declarat de către avocatul Fencovschi E. ca fiind depus peste termen, apelul declarat de către inculpata Negreață M. a fost respins ca nefondat, iar apelul declarat de către inculpata Bejenari A. a fost admis din alte motive, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Bejenari Angela Ion a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 42 alin (3) Cod penal și art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, stabilindu-i pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 250 unități convenționale, echivalentul la 5.000 lei;

În conformitate cu art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, a fost liberată de răspundere penală pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (1) Cod penal și încetat procesul penal în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

În rest sentința a fost menținută fără modificări.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că, faptele incriminate inculpatelor și-au găsit confirmarea prin prisma probelor prezentate și cercetate în cadrul ședințelor de judecată, ce coroborează între ele, necreând dubii referitor la faptul că circumstanțele descrise în partea descriptivă a sentinței au avut loc, iar toate argumentele inculpatelor invocate în sensul nevinovăției pe tot parcursul procesului penal, poartă un caracter declarativ fiind invocate cu scopul de a evita răspunderea penală pentru faptele comise.

Mai mult, instanța de apel a verificat suplimentar probele prezentate de către părți, după cum urmează: cererea depusă de către Bejenari V. din 04 iulie 2012 (f.d. 6, v. 1); copiile recipiselor (f.d. 7-8, v. 1); arborele genealogic (f.d. 45, v. 1); ordonanța de ridicare a recipiselor în original (f.d. 46, v. 1); proces-verbal de ridicare a

recipiselor din 22 noiembrie 2012 (f.d. 47, v. 1); ordonanță de recunoaștere a recipiselor (f.d. 48, v. 1); originalele recipiselor (f.d. 49, v. 1); raportul de expertiză grafoscopică nr. 1059 din 03 ianuarie 2013 (f.d. 104-106, v. 1); raportul de expertiză grafoscopică nr. 1316 din 08 aprilie 2013 (f.d. 112-114, v. 1); ordonanță de ridicare a obiectelor cu monstre de la Negreață M. (f.d. 119, v. 1); procesul-verbal de ridicare din 07 iulie 2013 (f.d. 120, v. 1); ordonanță de recunoaștere și anexare a corpurilor delictive (f.d. 121, v. 1); ordonanță de ridicare de la Guțu A. a două cereri (f.d. 123, v. 1); procesul verbal de ridicare de la Guțu A. a două cereri (f.d. 124, v. 1); raport de expertiză nr. 1702 din 29 iulie 2013 (f.d. 133-135, v. 1); procesul verbal de confruntare din 23 septembrie 2013 (f.d. 189-192, v. 1); procesele verbale de prezentare a învinuirii (f.d. 194, 197, v. 1); declarațiile părții vătămate Bejenari V., a martorilor Șveț V., Pleșco M., Laiu M., Railean V., Popovici V., Popovici A., Tatar V., Pulbere G., Fanari A., Vrabie A., Tabac R., Vovc Z., Clăciun A., Ciobanu L., Ciolac S., Negreață I., Danil A., declarațiile inculpatelor Negeață M., și Bejenari A.

Astfel, instanța de apel a statuat, că infracțiunea prevăzută de art. 361 Cod penal, care este incriminată inculpatelor, atentează la ordinea stabilită a autentificării documentale a faptelor ce au importanță juridică. În calitate de obiect material al infracțiunii servesc documentele oficiale, imprimantele, stampilele sau sigiliile. Astfel, instanța de apel a indicat că, potrivit orientărilor de practică judiciară expusă în textul deciziei nr. 4-1ril-2/2014 din 20.03.2014 a Colegiului penal a Curții Supreme de Justiție, care a avut ca obiect de dispută interpretarea noțiunii de "act oficial", ce cade sub incidența art. 361 Cod penal, statuându-se, că documentul oficial este acel document care emană de la o autoritate publică de orice nivel sau provine de la un terț, dar primit de o autoritate. Deci, noțiunea de "document oficial" se referă nu doar la "documente eliberate de autoritățile publice", dar și "documentele prezentate autorităților publice".

În asemenea condiții, instanța de apel a menționat, că recipisele specificate au fost prezentate instanței de judecată în cadrul examinării dosarelor civile nr. 2-337/2011 și nr. 2-347/2011, iar prin hotărârile Judecătorei Dondușeni din 27.06.2011, recipisele menționate au fost recunoscute drept valabile perfectate, acordând drepturi, respectiv producând efecte juridice, întrucât au stat la baza emiterii hotărârilor judecătorești nominalizate fiind recunoscută valabilitatea convențiilor și înregistrat dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile. Astfel din considerentele ce au fost menționate supra, recipisele în cauză sunt considerate documente oficiale, constituind obiectul material al infracțiunii prevăzute de art. 361 Cod penal.

Instanța de apel a indicat că, din materialele cauzei penale nu rezultă că partea apărării ar fi avut obiecții asupra acțiunilor organului de urmărire penală la etapa respectivă, astfel invocarea nulității actelor procedurale la etapa examinării apelului contravine prevederilor art. 251 Cod de procedură penală, fiind elocventă în acest sens și jurisprudența CEDO, prin care s-a stabilit că, probele obținute într-un mod ilegal nu constituie în sine o încălcare a dreptului inculpatului la un proces echitabil. Mai mult, instanța de apel a menționat și faptul că, Curtea Europeană în cazul Schenk vs Elveția din 12.07.1988 a precizat că, *utilizarea unei înregistrări ce poartă semnele ilegalității, din motiv că nu a fost ordonată de către judecătorul de instrucție, nu este o*

încălcarea a unui proces echitabil, deoarece apărarea a avut posibilitatea de a contesta autenticitatea în termenii și modul stabilit prin lege.

Totodată, instanța de apel, a considerat că, prima instanță corect a reținut în partea descriptivă a sentinței necesitatea încetării procesului penal în privința inculpatei Bejenari A. pe marginea învinuirii aduse acesteia în baza art. 310 alin. (1) Cod penal, din motivul intervenirii termenului prescripție tragerii la răspundere penală, deoarece fapta a fost comisă de către inculpată în luna mai anul 2011, iar termenul prescripției tragerii la răspundere penală pentru respectiva infracțiune, potrivit art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal este de 2 ani.

Astfel, instanța de apel a statuat că, prima instanță, constatând asupra vinovăției inculpatei Bejenari A., în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (1) Cod penal, precum și constatând că pe caz a intervenit termenul prescripției răspunderii penale în baza acestei norme, urma să indice în dispozitivul sentinței dispoziția de încetare a procesului penal și motivul pe care se întemeiază soluția de încetare și nicidecum nu urma să constate vinovăția inculpatei.

Concluzionând asupra vinovăției aduse inculpatelor de comiterea infracțiunilor imputate, instanța de apel a notat că prima instanță la stabilirea măsurii de pedeapsă a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal. Reieșind din prevederile normelor citate supra, instanța de apel a conchis, că la adoptarea soluției respective, prima instanță a ținut cont de gravitatea infracțiunii comise și de personalitatea inculpatelor, corect a individualizat pedeapsa inculpatei Negreață M. în raport cu criteriile generale stabilite în acest sens de legiuitor. Totodată, instanța de apel a considerat că, pedeapsa neprivativă stabilită de prima instanță – amendă este una echitabilă și proporțională faptelor comise de acestea. Mai mult, instanța de apel a considerat oportun de a stabili pedeapsa sub formă de amendă inculpatei Bejenari A. până la 250 unități convenționale, ajungând la concluzia că pedeapsa va fi una echitabilă, în coraport cu fapta comisă.

6. Hotărârile judecătorești adoptate în prezenta cauză sânt atacate cu recursuri ordinare de către inculpate care solicită casarea acestora, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri privind achitarea lor în legătură cu lipsa elementelor componente ale infracțiunii. În motivarea recursurilor au invocat argumente similare cu cele invocate în apel.

În drept, recurențele își întemeiază recursul declarat în baza art. 427 alin. (1) pct. 8), 16) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursurilor declarate, solicitând respingerea acestora ca inadmisibile, deoarece potrivit art. 430 Cod de procedură penală, recurenții sunt obligați să își motiveze cerințele înaintate, indicând temeiul prevăzut de art. 427 Cod de procedură penală și în ce constă problema de drept de importanță ce duce la casarea hotărârii. Astfel, din textul recursurilor, se constată că aceștia nu au indicat nici un argument în susținerea pozițiilor sale.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestora, ca fiind vădit neîntemeiate din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că argumentele invocate în recurs sânt vădit neîntemeiate.

Prevederile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, stipulează că instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427 Cod de procedură penală.

Din cuprinsul recursurilor declarate se reține că recurenții invocă ca temei de drept pct. 8), 16) din alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, unde este stipulat că *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, atunci când nu au fost întrunite elementele infracțiunii; norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție.*

Sub aspectul situației de “neîntrunire a elementelor infracțiunii”, se înțeleg acele cazuri când s-a produs condamnarea persoanei, însă acțiunile acesteia nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii respective (persoana nu este subiect al acestei infracțiuni, lipsește latura obiectivă sau subiectivă, sau legătura causală dintre acestea).

Din textul recursurilor rezultă că, recurenții critică hotărârea instanței de apel adoptată invocând repetat aceleași argumente invocate și în apel.

Colegiul penal reiterează, că argumentele invocate de către recurenți au fost invocate și în instanța de apel cărora le-a fost dat o apreciere justă, fiind argumentate atât în *fapt*, cât și în *drept* și descrise la **pct. 5** al prezentei decizii. Astfel, din materialele dosarului rezultă, că instanța de apel la judecarea cauzei, a ținut cont în deplină măsură de prevederile art. 101 Cod de procedură penală, a cercetat sub toate aspectele probele administrate de părți, le-a verificat minuțios, dându-le o apreciere justă, prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, care în ansamblul lor au confirmat vinovăția inculpatelor, în săvârșirea infracțiunii imputate.

Mai mult, conținutul probelor și valoarea lor probatorie este analizată detaliat și multiaspectual în textul deciziei instanței de apel, iar temeiuri de a pune la îndoială veridicitatea acestor probe nu s-au stabilit, deoarece ele au fost obținute cu respectarea normelor de procedură penală și just apreciate de către instanțele de fond.

De menționat este și faptul, că infracțiunea prevăzută de art. 361 Cod penal și comisă de inculpate întrunește elementele infracțiunii, adică **latura obiectivă** – ce constă în fapta prejudiciabilă ce se concretizează în acțiunea de *confeccionare, deținere, vânzare sau folosire a documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, ori de confeccionare sau vânzare a imprimantelor, ștampilelor sau a sigiliilor false ale unor întreprinderi, instituții, organizații, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare.* Astfel, Colegiul penal apreciază ca fiind întemeiate concluziile instanțelor de fond, prin care au fost apreciate critic declarațiile martorilor apărării în care apar divergențe pe tot parcursul examinării cauzei, deoarece toți se află în relații de rudenie cu inculpatele, se contrazic între ele și sunt combătute de totalitatea probelor cercetate în ședințele de judecată. De menționat este și faptul că

prin expertiza grafoscopică nr. 1316 din 08 aprilie 2013, reiese că *textul manuscris și semnătura în recipisă executată din numele lui Cugut P. au fost executate nu de Cugut P., ci de altă persoană*, ceea ce contravine declarațiilor inculpatei Bejenari A. Totodată, Colegiul penal, examinând suplimentar materialele dosarului, deciziile instanțelor de fond și textele recursului, accentuează, că asupra argumentelor invocate în textul recursurilor instanța de apel a dat răspuns detaliat acestora (fiind menționate și la **pct. 5** al prezentei decizii), iar dezacordul părților cu soluția instanțelor de judecată nu impune casarea acestora sau ilegalitatea actului emis de către instanțele judiciare.

Latura subiectivă se caracterizează numai prin intenție directă. Motivele acestei infracțiuni se exprimă în: interesul material, năzuința de a obține unele avantaje nepatrimoniale etc.

În opinia Colegiului, instanța de apel întemeiat a considerat declarațiile inculpatelor privind nerecunoașterea vinovăției în săvârșirea infracțiunilor imputate, ca fiind combătute prin materialele cauzei și anume prin cumulul de probe, menționat la **pct. 5** al prezentei decizii. În esență, Colegiul consideră, că pe parcursul procesului penal în cauză au fost administrate suficiente probe, ce dovedesc vinovăția inculpatelor privind săvârșirea infracțiunii imputate.

Astfel, instanței de recurs reține că, prin falsificarea recipiselor de către inculpate, Bejenari A. a intrat în posesia bunurilor, fapt confirmat prin cererile de chemare în judecată și hotărârile emise de către Judecătoria Dondușeni, (f.d. 9-12 vol. 1) prin care recipisele menționate au fost recunoscute veridice și recunoscute convențiile valabile, astfel prin falsificarea acestora inculpatele cu bună știință au dus în eroare instanța de judecată, urmărind interesul material de a obține dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile ce nu-i aparțin.

Cu referire la pct. 16) al aceluiași articol, Colegiul evidențiază că norma dată prevede că, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului dacă norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție.

Însă, recurenții nu au menționat **care anume normă de drept** aplicată în hotărârea atacată contravine la vreo hotărâre adoptată anterior, enumerând câteva hotărâri emise de Curtea Supremă de Justiție ce nu au relevanță cu cauza respectivă.

În viziunea Colegiului penal, instanța de apel s-a expus asupra tuturor argumentelor, elucidând faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, pătrunzând în esența problemei de fapt și de drept, cercetând amănunțit aspectele învinuirii înaintate și a apreciat conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală fiecare probă, iar în concluziile sale a motivat admiterea probelor. Astfel, instanța de recurs statuează că, nu se constată prezența a careva dubii privind nevinovăția inculpatelor, în săvârșirea acțiunilor incriminate lor.

Rezumând cele menționate mai sus, Colegiul apreciază că situația de fapt a fost stabilită de instanța de apel în urma analizei coroborate a întregului ansamblu probator administrat, încadrarea juridică dată faptelor este justă și corespunde situației de fapt reținute, în mod corect apreciind că sunt îndeplinite în cauză condițiile tragerii la răspundere penală a inculpatelor sub aspectul infracțiunii reținute în sarcina lor.

În aceste condiții, instanța de recurs, consideră că n-a fost constatată prezența în speța examinată a careva erori de drept, ce ar servi drept temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei contestate.

Având ca reper cele menționate, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către inculpate ca fiind vădit neîntemeiate.

9. În conformitate cu art. 432 alin. (1)-(2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E:

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Bălți din 09 decembrie 2015, declarate de către inculpatele **Bejenari Angela Ion și Negreață Margareta Lavrentie**, în cauza penală în privința acestora, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia pronunțată integral la data de 20 aprilie 2016.

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecător

Covalenco Elena

Judecător

Diaconu Iurie